

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Ilustrii necunoscuți.

(S.) E o specialitate românească. Alții îi numesc altminterlea; mulți le zic »eroi de tufă«, noi le zicem însă »ilustrii necunoscuți«, ca o numire ce li-se potrivește mai bine.

Cine n'a văzut figurând acești »ilustrii« în foile noastre. Cine n'a cetit de repetite-ori notele redacționale »dela un distins membru al partidului« — »dela un bărbat marcant al vieții noastre publice« — »dela un politician cu vază mare« etc, primim articolul următor, căruia îi facem loc cu cea mai mare plăcere.

Și cine sunt la adecă acești »membri distincți«, »bărbați marcați« și »politicieni cu vază«? Sunt »ilustrii nostri necunoscuți«, sunt specialitatea noastră românească.

Acestia-s însă »crema« specialității! Mai vine un șir lung de elemente mai democratice, de »oameni de încredere«, »aderenți vechi« și »prieteni ai foii«... Și ce face acum această gardă a »ilustrilor necunoscuți«? O, face lucru mare! Face politică înaltă, arată Românilor calea propășirii, critică acțiunile noastre politice și dă lecții bărbaților nostri politici.

Dintr'un unghet părăsit, al lumii românești vezi de multe-ori publicându-se un raport detaliat despre ceva »mișcare culturală«, spre pildă: felicitarea fruntașului N. din incidentul aniversării zilei nașterii — văruirea din nou a clădirii școlare — renovarea gardului în jurul cimiterului și alte multe mișcări culturale de soiul acesta, și toate acestea într'o limbă pocită, cu o minuțioasă omoritoare.

Jumătate din materialul ce ni-l aduc foile de obicei, o ocupă astfel de rapoarte și dări de seamă. Dar' asta ar mai fi cum ar fi, dacă s'ar sfârși cu publicarea raportului! Rapoartele însă dau anză la răspunsuri! Un alt »ilustru necunoscut« se trezește din letargia sa prinde condeiul în mână și-ți trânteste o replică de țese școală pērul măciucă în cap... și urmarea e o lungă polemică sacă.

Privești asta e atât de obicinuită la noi, încât nici nu te mai uimește. Nici nu poți vedea în redactarea foilor noastre o unitate, armonie în redactare. Se întâmplă că în același număr apar doi articoli ce se bat în capete, că pe fața a doua desmintești ce-ai scris pe fața întâie, sau întors. »Declarațiile« și »contra-declarațiile«, »rectificările« și »desmintirile« ocur ca pleava... »Domnul N. N. ne roagă să dăm loc răspunsului următor...« apare azi. Peste câteva zile cetim apoi iarăși »la răspunsul d-lui N. N., corespondentul nostru ne trimite obser-

vările ce urmează...« și așa mai departe încă vre-o câte-va săptămâni, până se uresc chiar și redactorii să mai publice ceva în chestia din vorbă și dau cuvântul ultim corespondentului lor observând, că cu aceste consideră chestia de încheiată... Da, chestia asta, dar' mâne vine alta la rînd și după aceea ear una nouă.

Nu-i vorbă, e bine să se știe tot ce se petrece între Români, dar' e oare de lipsă să se scrie un articol de 2 coloane despre sfințirea bisericii din satul Nuștiuunde, sau despre alegerea de notar în satul lui cremene? Nu-i vorbă, e de lipsă ca foile noastre să-și aibă pretutindeni corespondenți și oameni de încredere, dar' să publice numai esența articolelor chilometrice și într'un mod obiectiv.

Numai un cas mai recent voim să amintim, »Tribuna« dela Sibiu a publicat despre alegerea din Ighiu din pana unui astfel de »ilustru necunoscut« în zilele din urmă articoli nu mai scurți decât de 2 metri și 42 cm. (Măsurat! Articoli ei numai măsura se pot, ceti, feri Doamne!) Și ce vrea la adecă acest »ilustru necunoscut«? Vrea se dea lecții de bunăcuviință șef-redactorului nostru, pentru-că s'ar fi depărtat din Ighiu fără de a-și lua rămas bun dela alegători și asta pe o întindere de 2 m. 42 cm.! Firește, asertia a fost o scornitură tendențioasă, dar' minciuna încă-i vorbă, mai ales când e vorbă să umpli foaia!

Vă salutăm »ilustrii necunoscuți«, »stegarii neamului« și »luptătorii pentru propășirea lui«...

Orăștie, 18 Februarie 1902.

»Tribunei« din Sibiu, care, precum se vede, suferă de grandomanie incurabilă, repețind, biata de ea, că cu »Activitatea« doar ea, cea singură autorizată (!) nu se poate demite în polemici, — spre orientare, îi răspundem, că: La »Activitatea« nu lucră oameni plătiți, adecă pene simbrașe, ci lucră oameni, cari pentru principiile lor jertfesc.

La »Tribuna« lucră oameni de aceia, cari sunt plătiți, ca să scrie pentru susținerea pasivității.

Deci: noi cu argumente nu-i putem capacita, ci ar trebui să — licităm!

Cu parii de aceste publicistice — pentru-că parie slugarnică e omul, care tot convingeri de-ale altora trebuie să mințescă de-ale sale — firește, că nu poți discuta obiectiv. Când se vede bătut cu argumente nerăsturnabile, zice, că doar el e cu mult mai cu minte decât »Activitatea«, el dar' nu se demite la polemici cu ea!

Dacă însă azi-mâne principiul activității politice va isbucni cu o putere elementară, și pasivismul se va preda unui trecut atât de amar pentru cauza noastră: — să vedeți cum vor lucra tot aceleași pene simbrașe pentru activitate.

Tot aceste se pot aplica și față de »Tribuna Poporului« din Arad.

Aceste două ziare, cari mai înainte se certau laolaltă ca țigani prin corturi, azi se vede, că sunt aliate întru colportarea de minciuni tendențioase la adresa fundatorului ziarului nostru; publicând cu multă delicioasă toată minciunile veditate și ticăloase a unor anonimi miserabili, referitor la alegerile unde a pășit, fiind recerțat de alegători — ca candidat.

Publicul mare nu știe, cum de s'au aliat doi dușmani așa înverșunați, ca aceste două ziare? noi știm; iată cum:

Editorul foii arădane a ajuns să fie și el membru în direcțiunea »Ardelenii«; ergo: e interes comun, combaterea »Activității«, stând mai cu seamă până acum ardeleniștii cu lucrurile lor faste și nefaste sub scutul »Tribunei«.

Deci alianța lor e cât se poate de — puțin platonică(!), ear' scopul alianței lor este, să le spunem românește, cât se poate de josnic.

Ei nu luptă contra principiului activității parlamentare, cu motive obiective; cum a început bună-oară a lucra și va lucra totdeauna ziarul nostru contra pasivității.

Arma lor este: colportarea tendențioasă a minciunilor adunate dela niște așa numiți corespondenți anonimi; pe care i apoi îi ascund sub aripile lor colegiale.

Aceste minciuni totdeauna sunt îndreptate nu atât în contra principiului pășirii în activitate parlamentară, ci în contra pașilor politici ai d-lui Dr. A. Muntean, care ignorând terorismul lor, a pășit pe față cu principiile sale pentru schimbarea tacticii de până acum, și care, ca activist declarat, dator a fost să primească candidatura, de câte ori a fost recerțat; pentru-că a scrie pentru activitate, și apoi a te retrage dela fapte, este un lucru nebărbătesc.

Mai întâiu a publicat minciuna, că: d-l Dr. A. Munteanu a repășit, deși a fost sigur de reușită; ceea-ce dacă ar fi fost și numai verosimil, era un act josnic, ticălos din partea d-lui Dr. Muntean; și fiind vorbă de o acuză atât de gravă, silit a fost să intenteze proces de presă contra »Tribunei«, ca să se constateze, că cine-i cel miserabil?

Dacă d-l Dr. Muntean a pactat cu adversarii politici, și a repășit, deși era posibilă reușita cauzei Române; nici ca om nici ca român n'are loc între oamenii cinstiți.

Dacă însă această afirmare »Tribuna« ori corespondentul ei, nu a putut-o dovedi, ba cu numărul voturilor se va dovedi contrarul, atunci calumniatorul rămâne nu numai pedepsit, ci timbrat de un mincinos dintre cei mai murdari.

Acum mai publicase autorizata dela Sibiu o nouă minciună: că d-l Muntean ar fi dispărut după repășire din Ighiu, fără să-și fi luat rămas bun, »adio« dela alegătorii săi.

Tot așa de obraznică minciună-i și asta, ca cealaltă; pentru-că după repășire d-l Munteanu s'a reîntors în casa țeranului Dobo, și desfășurând cele petrecute și-a luat un călduros rămas bun dela vre-o 70—80 alegători, câți au mai fost prin Ighiu.

Ba i-a și răspuns d-lui Muntean d-l G. Țințariu din Bucium, cu niște cuvinte, cari numai din gura unui adeverat om de inimă, le poți auzi.

Prezenți a mai fost la acest act d-nii: G. Muncuș, preot (Cricău), Nic. David, comptabil (Bucium), I. Moldovan, preot (Petrișeni), I. Totoian, preot (Chișfalău), V. Radeș, iurist (Șard) și mulți alții, peste vre-o 70—80 de inși!

Față de această stare a lucrului și atâția martori, nici nu ne putem închipui, cum se poată fi cineva atât de obraznic să cuteze a minți așa fără sfială! Masca de anonim îi dă curajul. —

»Tribuna«, firește cu amândouă mâinile prinde de astfel de minciuni și le minte mai departe în lumea largă — întocmai ca potrivita ei soață dela Arad, care scria, că interese personale l-a condus pe d-l Muntean să candideze de deputat!?

Ce interese, d-lor?

Că doar n'a pășit cu programul guvernului! n'a căutat să se apropie de oala guvernului? nu reflectează la posturi de notar public ori altele și mai grase, ca unii deputați și foști deputați din țara Aradului!

Din contră: deputăția pentru d-l Muntean ar fi fost din punct de vedere a intereselor personale, o mare jertfă; având densusul o cancelarie advocațială mare, și conducând și banca »Dacia« a pășit însă ca primul pe arenă, ca să se spargă odată ghișa nelucrării pectătoase!

Inceputul e făcut, urgiile sêlbatice vor înceta ele; ura și invidia va dispărea doară și din inimile aliaților? monopolul de a fi cineva el singur autorizat, a lucra bine pentru cauza comună, va deveni un moft ridicol; valoarea se va măsura după fapte, nu după guri sparte; columniile mincinoase vor fi scoase din us, prin niște critice stricte, dar obiective și drepte, cultul de persoane nedemne va da loc cultului de principii, nelucrarea guralivă va ceda rolul seu de azi lucrării conștientoase și energice.

Atunci când schimbările aceste baram în parte vor fi efectuate, vom avea și rezultate mai pipăibile.

Noi începutul îl vom continua, fără a ținea cel mai puțin cont de o astfel de alianță, basată exclusiv pe minciuni anonime; noi n'avem frică nici de terorism nici de jertfe materiale.

Vom lupta și vom exista până atunci, până ce ne vom convinge, că realizarea principiului activității parlamentare este asigurată; și apoi — vom exista mai departe.

E aproape timpul, că aliații aceștia atât de dușmănoși azi față de noi, toate argumentele noastre produse pentru activitate, le vor profesa de chere-deul lor propriu, și vor cuminti!

*

La multe întrebări ce ni-s'au pus din diferite părți, că oare ce scop urmărește »Libertatea«, ziarul nou din Orăștie?

Că oare este tovarăș sincer în lupta pentru activitatea parlamentară?

Și dacă da, apoi cum de cei 24 (oricâți?) de doctori, s'au unit toți sub comanda odioasă a unui I. Moța, și nu s'au grupat, dacă-i drept că sunt activiști, pe lângă »Activitatea« tot în legătură cu alianța mai sus descrisă, datori suntem a răspunde, în următoarele; și anume vom răspunde sincer, precum e obiceiul nostru.

Scopul ziarului „*Libertatea*“ e *duplu*. Unul e politic, celalalt seamănă cu scopul alianței mai sus caracterizate.

Scopul politic ar fi propagarea principiului activității... așa zise grupa Moța în numărul prim.

Dară nu-i lucru clar; pentru-că Moțeștii se declară *pentru activitate*, însă tot în același „articul-program“ (!) zic, că ei respectează și *se supun hotărârilor conferințelor naționale!*

O contradicție mai eclatantă nu ne putem nici închipui dela oameni cu minte normală.

Doar *pasivitatea este o hotărâre conferințială*; deci *supunându-te acelei hotărâri, nu poți fi luptător pentru activitate!*

Moțeștii bag-seamă nu simt tărie destulă, se combată greșelile făcute de o conferință; sunt dară o sectă nouă politică: *activo-pasiviști*, ermafrodiți politici, în limba poporului mai potrivit se pot numi: *corciturii politice*.

Despre capul lor, redactorul și editorul „*Libertății*“ Ioan Moța, care pe lângă multele agenturi de asigurări, se mai ocupă ici-colea, așa mai rar, și cu preoția, nu poate afirma „*Tribuna*“, că ar fi *necunoscut*, n'ar avea trecut; deoarece până în timpul mai nou acest agent-preot i-a fost cel mai *harnic* raportor *pasivist*; credeai, că pe toți activiștii are să-i trimită în sinul lui Belzebub!

Noi credem, că *tot această dorință creștinească (!)* o simte acest quasi-preot și soții lui și azi față de „*Activitatea*“ noastră, și:

Acesta e scopul cel adevărat al grupei formate de agentul-preot, și a ziarului „Libertatea“.

Ei au fondat ziarul lor numai ca să *facă concurență materială* ziarului nostru, ceea-ce însă pe noi de loc nu ne alterează, deoarece-ce dela început n'am așteptat câștig material, ci am așteptat *câștig moral*, cu care, fiind azi obștea română atât de bine dispusă pentru activitate, cu tot dreptul ne și putem mândri.

Noi pentru un principiu mareț am pășit în luptă, nu din motive materiale ori concurențiale! deci avem impuls cu mult mai puternic decât să fim jigniți de astfel de concurență.

Organizare.

(Urmare din nr. trecut.)

La anul 1869 s'a făcut prima spargere a rîndurilor închiegare, când o mare parte din inteligența română, nemulțumită cu politica lui Șaguna, care recomanda acceptarea situației ce ni-s'a creat prin perfecționarea uniunii Ardealului cu Ungaria, și ducerea unei lupte energice parlamentare pentru eluțarea celorlalte postulate naționale, care ne erau de

mult promise, — a convocat conferința dela Mercuria și a decretat pasivitate pentru Români din Ardeal.

De aci încolo spărtura a devenit din an în an tot mai mare în rîndurile luptătorilor noștri, astfel că ajunsesem acolo unde suntem și astăzi, de a nu mai ști, dacă existăm sau nu, ca partid politic.

În această situație, devenită și mai deplorabilă prin faptul, că deputații români din părțile unghurene și bănățene, singurii cari mai purtau lupta națională, au fost scoși din parlamentul țării, — oameni de inimă s'au pus să pregătească terenul pentru o nouă reculegere, pentru o nouă închiegare a rîndurilor luptătorilor, și au convocat adunarea națională dela 1881, pe baza unei organizări sistematice, cea mai perfectă ce a putut fi contemplată.

Fie-care cerc electoral a fost provocat să trimită delegați aleși la conferință, și astfel în conferință a fost reprezentat fie-care alegător prin mandatarii sei, a fost reprezentat întregul popor român din patrie, dat fiind că întregul popor român aparține unui singur partid politic, partidului național român.

În conferința aceasta națională s'a votat, cum știm, programul nostru național și a fost acceptat în mod obligator pentru toți principiul solidarității în luptele naționale.

Pe baza acestei organizări a funcționat partidul nostru național până la edarea cunoscutelor ordonanțe ale ministrului Hieronymi, care ne-a decretat de desființat partidul și a oprit funcționarea comitetului central electoral.

Îl numim așa, pentru-că așa a fost numit dintru început, — fiind-că organizarea noastră de partid nu s'a putut face decât numai pe baza legii electorale. Au ajuns însă în fruntea afacerilor oameni, cari s'au crezut a fi mai cuminți de cât organizatorii partidului, și abandonând numirea veche, și-au luat titlul de comitet național român, ceea-ce a dat apoi ansă guvernului să-l desființeze și să-i interzică funcționarea.

Înzadar o spunem noi la toate ocaziunile, că ordonanțele lui Hieronymi sunt ilegale și înzadar cerem cu toată insistența reînțegrarea partidului, restituție în întregum, prin revocarea acelor ordonanțe, — pentru-că guvernul maghiar nu ne va face acest serviciu, nici cel de acum, nici cel viitor. Ear' a sta cu mâinile în sin, așteptând vremuri mai bune, ar fi în detrimentul cauzei, care nu poate rămânea neapărată pe nici un moment.

Aflându-ne deci în situațiunea în care ne-am mai aflat, n'avem să facem decât ceea ce am mai făcut: *se ne organizăm din nou*. Și organizarea, în lipsa altor baze legale, nu o putem face decât earăși pe baza *legii electorale*.

† Cum? Cam în felul următor:

I. În fie-care cerc electoral, locuit de Români, se alege *comitet electoral cercual*, cu ținerea în vedere a celor mai populari și mai de încredere bărbați din cerc. Alegerea se face în conferința confidențială a inteligenței române din cerc, convocată anume pentru executarea acestei lucrări.

Comitetul electoral cercual se va constitui imediat, alegându-și president, notar și eventual și cassar.

Datorințele comitetului cercual electoral au să fie: controlarea compunerii listelor electorale în comunele aparținătoare cercului, și ținerea în evidență a tuturor alegătorilor români, adică ai programului național.

II. Presidenții tuturor comitetelor electorale cercuale dintr'un comitat, formează, fără altă alegere sau însărcinare, numai pe baza încrederii depuse în ei ca conducători ai comitetelor cercuale: *comitetul electoral comitatens*, care earăși se constituie, alegându-și president, notar și cassar. Comitetul comitatens electoral are dreptul a se întregi, cu dela sine putere, înainte de constituire, cu atâtea persoane marcanțe române din viața publică a acelu comitat, cu câte va afla de lipsă. Asta în vederea, că sunt comitate, în cari nu se află decât câte două cercuri electorale, prin urmare, cei doi presidenți ai comitetelor cercuale nici n'ar putea să formeze comitetul electoral comitatens.

Datorința comitetului comitatens electoral este, să studieze bine situația politică din comiat, să-și câștige convingerea, că partidul național român în care cerc ar putea pune candidat cu prospecte de învingere, — că învingerea putea-s'ar raporta oare din propriile noastre puteri, sau numai în urma vre-unui compromis cu una din celelalte partide politice din țeară, — și în urmă să procure din vreme listele electorale din întregul comitat.

III. Presidenții comitetelor electorale comitatense, formează, fără altă alegere sau însărcinare toți împreună, *comitetul central electoral al partidului național român*, care asemenea se va constitui, alegându-și president, notar, cassar, eventual și alți funcționari. Comitetul central electoral încă are dreptul a se întregi, înainte de constituire, cu dela sine putere, cu toate acelea persoane de valoare din viața noastră publică, despre cari știe că posed încrederea perfectă a obștei românești. Prin aceasta vrem să rămână deschisă calea de a putea trece în noul comitet central toți acei membri din vechiul comitet, cari sunt indispensabili în politica națională română; ceea-ce ar fi și o manifestare a voinței noastre de a ținea la vechea organizație de partid, pe care numai în urma necesității o înlocuim cu alta nouă, până când ni-se va da posibilitatea de a ne întoarce earăși îndrăgim la ea.

Comitetul central electoral e apoi supremul nostru tor politic, care are să decreteze, dacă e sosit sau nu timpul să schimbăm tactica politică, dacă putem să intrăm în luptele electorale, și în cari cercuri, având el dreptul să numineze și candidații partidului. Va face din când în când și câte un esposeu amănunțit politic asupra situațiunii, și va lua toate măsurile de lipsă, că închiegarea partidului să se facă pe toate liniile.

Acesta e proiectul nostru de organizare, zice »T. R.«, pentru a cărui punere în lucrare să cere, firește, un comitet de inițiativă.

Nu ne închipuim, că proiectul nostru e cel mai perfect; dar' după părerea noastră e singurul proiect executabil între împrejurările date.

Cel-ce are însă altul mai bun, să-l spună și noi vom fi cu el. Discuția e deschisă.

Tema, într'adevăr mai actuală decât ori și care alta, este bine precisată, modul constituirii comitetelor și peste tot organizarea asemenea, cum însă masa alegătorilor poporul nu este tras în combinație, nu o pricepem. Asupra acestei omiteri vom opina și noi, făcând și unele întregiri neîncunjurat de lipsă în cadrul punctațiunilor de organizare, trase din viața practică.

Chiar și cei-ce au dat naștere temei, pot fi mulțumiți cu expunerile »T. R.«

CORESPONDENȚA.

Abrud, în Febr. 1902.

Mult onorale D-le Redactor!

Binevoii a da loc următoarelor în prețitul D-Voastră ziar »Activitatea«.

Ziua de 2/15 Februarie e sărbătoare împărătească (Stretenia), adică Intimpinarea Domnului, la care neamul românesc ține cu multă evlavie, când fiecare abea așteaptă această sfântă zi, spre a putea merge la biserică, unde să-și poată înălța ruga ferbinte către bunul D-zeu. Nouș Românilor de sub coroana Sf. Stefan nici batăr sărbătorile nu ni-e îngăduit ca să le putem sërba cu sfințenie, fiind-că din partea stăpânirii nu ni-se respectează nici acest drept religios. Așa de exemplu în ziua de Intimpinarea Domnului am văzut oameni, se înțelege Români, fiind citați în aceeași zi la judecătoria cercuală din Abrud, din cele mai îndepărtate sate aparținătoare acestui cerc, precum: din Mogoș, Presaca, Feneș, Galați, între cari chiar și preoți, o faptă atât de strigătoare la cer, care mărnește inima ori-cărui creștin. Să ne întrebăm de unde poate să vină atâta nerespectare și atâta călcare a cultului religios. Această enigmă e foarte ușor de deslegat, cine vrea ca să o priceapă, grație pasivității, să nu zicem letargiei d-lor pasiviști; aceasta vine de acolo, fiind-că poporul român nu e prin nimenea reprezentat în casa țării, unde în numele alor 3 milioane, de sub coroana Sf. Stefan, cu graiul viu se ceară respectarea cultului dumezeesc.

Zică toți Români, dela prelat până la cel din urmă muncitor, că dacă ca pe timpul desrobirii, ar fi uniți în cugete și în simțiri, ar merge cu toții pe drumul concordiei, ar trimite în dieta țării oameni devotați, atunci rîndurile noastre reslețe și frânte de cătră olaltă s'ar organiza și scoate din abisul și de-sastrul de sub masca pasivității.

FOIȘOARA

Mangra peregrinează.

Obiceiu creștinesc este, ca oameni evlaviosi, ca de pildă părintele Mangra, de a lor datorință să-și ție, ca barem odată în întreagă viața să peregrineze la locurile sfinte, să se închine la sfântul mormânt, să cerceteze țeara făgăduinței, țeara în care curge »lapte și miere«, pentru-că aici, departe de grijile lumești, să-și poată suprima boldurile diavolești, să-și stempere mânia și pasiunea, și să-și adape sufletul însetat cu apă din isvorul mântuirii...

De astfel de idei cuprins fiind și smerenia sa părintele Vasile, părăsit-a celula sa călugărească, încălțat-u-s'a în loc de ghete sandale, încingându-și coapsele sale cu brél umilnței, cu un bruş de mămăligă în straiță — pornit-a spre țeara făgăduinței, cetind acaftistul, și după fiecare rugăciune câte o mărgea slobozind — ajuns-a până la Budapesta, »când iată spiritul necurat din om, umbă prin locuri fără de apă, căutându-și odihnă și nu găsește,«¹⁾ până nu întâlnește pe

părintele Vasile; și tocmai ca odinioară pe Eva — amăgit-a inima lui, și l-a prins în roci. Și îndesert cruce și-a făcut părintele Vasile, căci »nu a putut stinge săgețile aprinse ale vicleanului,«²⁾ ci înduplecatu-l-a să creadă, și el a crezut — că țeara făgăduinței, de unde părintele Vasile are să aștepte ridicare și înălțare, ear' bietul popor român asuprire și necaz — în Budapesta este.

Aruncat în brațele ispitei, șoptindu-i la ureche ademenitoare voci de sirene, prin vorbe dulci, ochi galeși și stringeri de — mâni, părintele Vasile, găsit-a locul sperării sale pe coridoarele casei deputaților, gârbovindu-se de atâtea complimente făcute tuturor botezaților și nebotezaților, și de multul antișambrat pe la d-nii ministrii; ear' setea stempărându-și-o nu la lacul Siloamului, ci la halba cu bere, și potolindu-și poftele prin cele orfee

Ți-ai uitat, părinte Vasile, că cine să aruncă în ispită, iubește primejdia, și cine iubește pericolul, zice sfânta scriptură, să pierde în el.

Unde ești, moș Herleo, ca să vezi pe părintele Vasile, carele pe timpul procesului

Memorandului în gara dela Teiuș, în sala de așteptare clasa III., sus pe masă, te săruta și îmbrățișa?... A trecut timp la mijloc, moș Herleo, și e bine, că dl în sfaturile lui cele necurpinse, și în înțelepciunea lui cea fără de sfârșit, în decursul timpului te-a chemat la sine, ca să nu mai vezi și această năpastă venită pe capul nostru, și să te convingi, că sărutarea primită dela lupul îmbrăcat în piele de oaie, a fost sărutarea lui Iuda.

* * *
»Vidi alios ventos.« Mai avut-a biserica și poporul român în sinul său trădători, și i-a știut pune la locul meritat; și nădejde avem în geniul poporului român, că de disprețul public îl va face părtaș și pe acest călugăr nesațios, poftitor de glorie fără muncă, și capabil numai de o detestabilă muncă de sobol...

Oradea-mare, 16 Februarie 1902.

Rourel.

Din vremuri vechi.

Pe la anul Domnului 1770 trăia în Germania un teolog învățat, Dr. W. Chr. Chrysander, profesor de teologie la universi-

tatea din Kiel. Cam pe vremea asta, numitul teolog scoase un op cu titlu: »*Contemplații asupra celor mai mari binefaceri ale lui D-zeu*«, în care între altele se poate găsi și următoarea descriere nostimă despre înmormântarea lui Isus Christos (pagina 171): Măria-Sa guvernorul, Pilat, îl dăruie pe Iosif cu trupul Mântuitorului. Se ridicase un catafalc înalt, cu 7 trepți, pe care era așezat un sicriu duplu acoperit cu catifea scumpă.

Sicriul era împodobit cu firade de aur și încunjurat de o mulțime de lumini puse în luminări de argint. Era un conduct impunător. Sicriul fu așezat într'o trăsură de paradă îmbrăcată tot în negru și trasă de cai acoperiți cu poneve de catifea. Trăsura era urmată de o ceată mare de persoane marcante îmbrăcate în haine negre de doliu, și cu pălării provăzute cu panglici lungi de crep. Pe o mică piramidă era așezată fotografia defunctului încunjurată de lumini binemirosoare ș. a. m. d...

Dacă nu s'ar găsi tipărită negru pe alb, nime n'ar crede că descrierea asta e făcută în adevăr de un profesor de teologie și totuși aieva e așa.

1) Matei 12, 43.

2) Efeseni 6, 13.

Priviți, d-lor aderenți ai pasivității, rodul, nu pot zice al ostenelelor, ci al letargiei D-Voastră! Oare nu Vi-se roșește fața, văzând și un astfel de desastru, în care ați aruncat poporul desbinându-l de câtră olaltă, trimițând pe cei slabi de inger în tabăra străină, lucrând spre ruina poporului român alții aducându-i earăși cu de-asila în letargia și somnul cel de moarte? Cu un cuvânt, D-Voastră pasiviștii voți cu tot de-adinsul s'în gropăți earăși „ecoul” marelui »Andrei Murășan«, priviți dar' mărăte umbre fără de precugetare matură, unde ați împins bietul popor român! Ce l-ați făcut din un popor tiner plin de viață, l-ați desbinat de câtră olaltă și l-ați adus eară în nelucrarea! Așa de exemplu pe timpul deselor alegeri din Abrud, în Februarie anul trecut, Românii din Abrud neavând nici un conducător, au ajuns de defaima străinilor, ba spre cel mai mare disgust public, din Român abudean, închiptuit până atunci de bună speranță, nu s'a sfiit a corteși a'ăta la Români, cât și pe la străini pentru exprămarul și exromănul Boer Béla, care renegându-se, a numit stradele Abrudului spre disgustul Munților-Apuseni, cu nume de Tuhutum, Kossufh, Attila utza, și alte astfel de nume, nefiind nici o singură str. numită cu nume românesc! Ce-ar zice la aceste numiri un Horea, un Cloșca, un Iancu și un Balint? Ar întreba plini de indignare unde sunteți fii români ai Munților-Apuseni? Pentru-ce ați lăsat să se pângărească aceste locuri sacre? La aceste numiri nu s'a aflat nici un singur Român, care să-și ridice graiul și să protesteze, deși populațiunea Abrudului e două din trei părți română, în comunitatea orașului, cu excepțiunea a 2—3 virilști nu e altul nimenea. Limba română e total eschisă din lucrurile administrative ale orașului, în Abrud e sediul fondului montan, unde deși Românii din a căror sudoare se susține acest fond, sunt șase din șapte părți, fiind alcătuite la acest fond și comunele Corna, Bucium, Abrudsat și Cărpeneș, nu e nici un membru Român, la toate acestea nu se află nici un român, ca să protesteze! Dar' când s'au văzut grupați în jurul *distinsului și vrednicului preot Iosif Gomboșiu* din Abrudsat spre a merge la alegerea dela Ighiu să voteze pentru Mult On. Domn Dr. A. Muntean, un Român din Abrud, care e singur membru în comunitatea orașului, îndată s'a sflat și *somând pe unii oameni, ca să nu meargă la Ighiu, că noi Românii nu trimitem în dieta ferii deputați din neamul nostru.* Numele acestui domn se retace de-ocamdată, să vedem, că ce va răspunde dînsul la aceste toate. Ulterior vom reveni.

Abrudeanul.

Scandalul din seminarul arădan.

Dela un domn preot primim următorul articol asupra căruia atragem atențiunea autorităților consistoriale din Arad.

Numai măhni ne putem, când auzim, că intrigile blehotului Ciorogariu țesute cu un zel cinic în dosul contrariilor sei de principii, au străbătut din aulă și din consistorul arădan și în institutul teologic-pedagogic, unde de ani încoace dar' îndeosebi în anul acesta și cel trecut, — necontrolat de nime — le făurește fără nici o teamă de D-zeu și de oameni. »Ex cathedra« își formează morala (pisma, ura, răsbunarea, etc.) ca să se răspândească cu atât mai virtos între elevi, având înaintea ochilor lui datorința de-a nimici în ei toate calitățile și însușirile frumoase, căștigăte în casa părintească și desvolate, în aceeași direcție, prin diferitele așezăminte de creștere, al căror scop — după-cum ni-se învederează — este mai măreț și mai sublim, decât ce-l al institutului ped.-teol. din Arad, condus de modelul omului sfădit cu morala și de blegul director și momărlanul călugăr »Român băcsi«, care ore întregi este preocupat de ideea: a stîpîi din *supuși* sei tot ce e bun și frumos, nobil și onest, cu o vorbă: tot ce este moral.

Intențiunile frumoase ale tinerilor nostri, de-a se nivela la o poziție corespunzătoare chiemării și recerșelor lor culturale, sunt isbite în nămol prin brutalitățile ne mai pomenite: »marș afară!« »Ce mă persecuteți?«, (se vede și de aici, că e om greșit, căci în toți pașii tinerilor numai persecutare vede),

apoi prin intimidările, că-i dă afară din institut și le trimite hainele câtră casă, sau prin detragerea prânzului și cinei, cari toate sunt *ziluice* în timpul de față. Și sunt multe, pe cari ar fi bine să le știe om public, dar' noi înșiși le ținem de prisos a le enara, când și din aceste rinduri își poate omul forma o idee destul de clară despre starea detestabilă a tineretului dornic de înaintare. Intre astfel de împrejurări nu avem să ne mirăm, dacă tinerii zi de zi își pierd din entuziasmul tineresc și decad, cercetând mai bucuros tabernele, decât familiile inteligente din Arad. Când ei nu-și pot face datorințele convenționale, ei nu pot deveni în contact cu familiile de frunte. (Credem, că colindarea din ajunul Crăciunului nu se va privi de nime de ocaziune în această privință). Singurul mijloc de acest calibru, prin care s'ar putea evalua dintre stăncile prejudițiilor și părerilor stângace ale inteligenții (onoare excepțiilor!), l-a înțeles tinerimea noastră destul de bine, ceea-ce a și dovedit prin arangiarea festivei din anul trecut. Această producțiune literară — după aparență — încă n'a fost destulă garanță, întrucât de cei mai mulți s'a privit de o »Fata Morgana«, deci și mai mult s'a reclamat. Și-au înțeles ei și această pretențiune, atunci, când s'au hotărât, cu entuziasm propriu seminaristilor, pentru arangiarea unui concert împreună cu dans. S'au făcut și pașii necesari pe la P. S. Sa Episcopul, care n'a fost contra dorinții »Societății«. S'a mai cerut însă incuviințarea acestei permisiuni și în mod legal și astfel s'a ales și s'a trimis o comisie de 3 membri cari au avut datorința să raporteze despre însărcinarea lor. Dar' ce se vezi?! Comisiunea abia ajunge bine în curtea episcopescă, după-ce își ceruse intrarea, o și întâmpină Ciorogariu, și ca un sêlbatce, îi înjură: »acasă, bucovei, cum ați îndrăsnit să veniți pe la spatele mele aici?« Și se nu se creadă, că prin aceasta s'a sfârșit scena din preambulul curții! În modul cel mai neuman Ciorogariu s'a răsbunat în contra celor trei, fără ca aceștia să știe pentru-ce vină se întâmplă toate acestea. Mai târziu, la vre-o câte-va zile, deșteptându-se din somnului său histeric, începu a se folosi de alte mijloace mai fine, dar' și mai viclene, pentru a-și ajunge scopul seu clandestin. Președintelui soc. pentru-ca să tacă, îi dete un os de ros în cancelaria nepotului seu, Dr. Ispravnic și fiind-că-i avisat la aceasta, nu l'a refusat, secretarului îi astupase gura cu susținerea și pe mai departe a favorului seu (o chilie) etc. și astfel zădărnici planurile tineretului, setos după contactul social, din care dorea să-și tragă tolos moral, strivindu-le încolțiturile relelor apucături. Pentru-ce s'au întâmplat toate acestea? Motivul este simplu și ușor de respicat. O persoană, de o putem numi »sua sponte«, fără nici o judecată morală, condus numai și numai de imboldul seu animalic, ce și poate face alta, decât să țese la intrigi, să calumnieze, să denunțe pe cei-ce, fie chiar și elevi de ai sei, urește dreptatea și-și iubește interesele sale persoanele, în loc de interesul comun. Un om buimăcit de puterea alcoolului măsurat pe la cărcima lui Kónya, ce poate să vadă alta în omul bun, decât numai rău, în loc de intențiun și scopuri mărețe numai contrarul. Această perversitate a faptelor, conștiu sêvêrșite și înrădăcinate deja într'un trup rău, poate fi numai motivul, zădărnicește înaintarea pe terenul cultural și social a tinerilor teologi și pedagogi, cărora numai ocaziunea le lipsește pentru a se produce și a se încuraja la lucru. Intre astfel de împrejurări, n'ai să te miri, on. public, că tinerii nostri teologi și pedagogi din Arad retrogradează față de cei din Sibiu și Caransebeș. D-nii directori și profesori ai lor înțeleg pe deplin și se acomodează cuvintelor marelui bărbat: »Lăsați tinerii ca liberi să-și manifesteze și cugetările și acțiunile lor proprii, și pe cât se poate îndemnați-i și-i ajutați, căci să știți: această libertate și acel indemn, ajutor, este o condițiune indispensabilă pentru înaintarea vre-unei națiuni... până-ce idiotul Ciorogariu e întrebarea, că le cunoaște oare? Punem cazul, că da, dar' fiind diametral opuse modului seu de judecare, nu le poate aplica.

Fratele unui teolog.

NOUTĂȚI

— **Respectarea sărbătorilor.** În congregația ultimă a cotelui Arad, cetindu-se scripta-recercare a episcopului din Timișoara, ca să se respecte Duminecile, congregația la propunerea prefectului, a decis, că atât la comitat, cât și pe la primării, să se respecte nu numai Duminecile, dar' toate sărbătorile tuturor confesiunilor din comitat. Propunerea s'a primit cu multă însuflețire și ar fi de dorit ca Românii din celelalte comitate încă să ceară aducerea astorfel de decizuri.

— **Se deșteaptă Românii.** După-cum ni-se scrie din Sânt-Nicolau-mare, Românii de acolo au arêtat până bine de curând puțin interes față de afacerile comunale. Aceasta mai ales din cauza conducătorilor. La alegerile din urmă s'au intrămat însă și mulțumită zelului preotului tiner I. Popovici și al învățătorilor A. Miuian și A. Lipovan au isbutit să aleagă tot numai Români, în frunte cu primarul Traian Sticănescu. Lucrul cel dintăiu va fi acum întroducerea limbii protocolare române.

În Sarafalva n'a vrut prim-prătorul să pună în listă candidați români. Poporul s'a revoltat așa, că alegerea nu s'a făcut.

În Cianadul-sêrbesc încă se mișcă Românii.

— **Noii deputați ai parlamentului ungar** au adus din cercurile lor o mulțime de glume, care s'au făcut cu ocazia alegerilor. Apucăturile de care s'au folosit unii candidați pentru a trânti pe adversarii lor sau a încunjuia dispozițiile legii, formează încă și astăzi tema cea mai plăcută de conversație a societății maghiare.

Teama de-o controlă mai severă în anul acesta a avut de urmare, că candidații încă au întrebuințat cele mai fine șiretlicuri întru ajungerea scopului.

Un deputat, care prevedea nereușita sa, când nu ar putea da un bacșis alegătorilor și pentru-ca să nu vină în conflict cu legea pefală, a inventat următorul plan: a cumpărat toți câinii dela alegători, dară nefiind Chinez și așa desprețuind friptura de căne, i-a lăsat și mai departe sub îngrijirea proprietarilor de până aci, plătind acestora pentru mănăcarea și căutarea lor pe toată ziua 2 klg. După alegere, să înțelege, a sistat plata, eară pe alegători i-a mulțumit cu aceea, că le-a lăsat câinii în loc de vipt ce era dator a le da în ziua alegerii.

Un alt candidat s'a pus pe rënd cu alegătorii săi la joc de cărți, purtând socoteală, ca să peardă o sumă mai înainte stabilită în favorul alegătorului respectiv.

Multe corupțiuni s'au făcut sub titlu de rămășag.

La un proprietar de tipografie din capitală, chiar tipografia lui a fost cauza căderii; aflând adecă alegătorii, că în aceea să tipăresc libelele de dare, nici unul n'a voit a-i mai da votul.

Mult haz a produs în decursul alegerilor și următorul cas comic.

E obicei în Ungaria, ca candidații partidului liberal să trimită dela adunările alegătorilor o depeșă de salutare ministrului-președinte, precum și președintelui partidului liberal, la care depeșă aceștia dau earăși răspunsuri telegrafice, fiind-că asemenea depeșesosec cu miile la presiul ministeriului, nime nu-și ia osteneala să le cetească pe toate și răspunsurile să dau de regulă după un șablon. S'a întâmplat, că într'aceste depeșe a trimis una dintr'un oraș de provință un președinte al partidului opozițional, în care să plîngea amar de multe abuzuri ce se fac pe acolo. Cât n'a fost de mare surprinderea acestui domn, când primește în ziua următoare la furioasa sa depeșă următorul răspuns:

Pentru amicabilele cuvinte (1) ce mi-le-ai adresat în depeșă d-tale și care mult m'au îmbucurat (1) primește mulțumita mea cordială. Széll ministru-președinte.

— »Casina română« din Beiuș, va arangia un Bal la 22 Februarie a. c. st. n. »în sala ospetăriei opidane.« Prețul de intrare pentru persoană 2 cor., — pentru familie după plac. Inceputul la 8 $\frac{1}{2}$ ore seara.

— *Tinerimea română din Oradea-mare* va arangia, sub presiul de onoare al d-lui advocat *Iosif Roman*, un concert, cu concursul binevoitor al d-soarelor Gabriela Crainic, Cornelia Erdélyi și Silvia Papp, Joi la 27 Februarie st. n. 1902. în sala mare a hotelului »Arborele Verde«. Venitul curat e destinat spre mărirea »Fondului de ajutoare« al tinerilor lipsiți. Inceputul precis la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara. Prețul de intrare: pentru o persoană 4 coroane, — pentru o familie 10 coroane. Suprasolviri generoase să primesc cu mulțumită, și sunt a se trimite la adresa cassarului Victor Mercea, (Köfaragó-utca) și să se vortă pe cale ziaristică. În pauză să vor juca »Calușerul« și »Bătuta.« Program detaliat seara la cassă.

— **„Reuniunea sodallor rom. din Sibiu“** arangiază o producțiune publică împreună cu cântări, declamațiune și joc, cu concursul d-soarelor Olivia Bardoși, Elena Cunțan și Eugenia Simonescu, Duminecă la 23 Februarie n. a. c. în sala cea mare dela »Gesellschaftshaus«. Dirigent de coruri Candid Popa. O parte a eventualului venit curat e destinată fondului văduvelor și orfanilor meritașilor români.

— **Cel mai vechiu steag românesc.** În ședința de Vineri (31 Ian. n.) a Academiei române dl D. Sturdza a cetit o comunicare făcută de profesorul I. Bogdan, decan al facultății de litere din București și membru corespondent al Academiei de cuprinsul că la mănăstirea »Zografos« de pe muntele Athos se află două steaguri foste ale lui Stefan cel Mare, eroul voevod al Moldovei. Unul dintre aceste steaguri e din 1500, deci cel mai vechiu steag românesc păstrat până 'n zilele noastre.

— **Ofțer condamnat.** Tribunalul militar de marină din Danzing (Germania) a condamnat pe sublocotenentul Lobst pentru maltratarea și insultarea inferiorilor, la 6 luni închisoare de fortăreață și la concedierea din armată.

— **O nouă căpătuială.** Din Arad ni-se scrie, că la postul nou creat de referent-ajutor în senatul școl. al Consistorului, s'a angajat dl S. S. Secula, aplicat la »T. P.« și fost cetățean al României, de unde s'a desmoștenit. Numirea acestui prototip al lui »ubi bene, ibi patria«, provoacă un viu resens, fiind el lipsit de cualificația necesară.

— **Averea lui Rockefeller.** Un ziar din New-York dă cetitorilor săi lista esactă și completă a averii lui Rockefeller, supranumit »Regele petrolului«.

Capitalul acestui om se ridică la suma de 1250 milioane de franci, aducând un venit anual de 62 milioane și jumătate.

Pe lângă aceasta mai are 200 de vapoare, 70.000 furgoane (carê) de mărfuri și 3500 vagoane de căi ferate. Are sub ordinea sale 27 500 oameni și controlează venitul a 300.000 persoane, a căror avere variază între 25.000 franci și 25 milioane. E proprietarul celei mai mari companii de căi ferate americane și e interesat în toate celelalte. Posedă 300 mii kilometri de conducte de petrol.

Invitare la abonament.

Cu începere dela prima Ianuarie 1902, se deschide nou abonament trimestral și anual pentru ziarul

„Activitatea“

foaie politică, economică, socială și literară

Apare în fiecare Joi.

Prețul de abonament pentru Monarchie pe o jumătate de an 3 cor. pe un an 6 cor. Pentru România și străinătate pe an 12 franci.

Ear' pentru plugari-țărani pe $\frac{1}{2}$ an 2 cor. și pe un an întreg 4 cor.

Administrația.

— **O observare nimerită.** — »Köz-művelődés«, organul societății literare catolice din Ardeal, în Nr. del. 1 Februarie n. scrie următoarele sub titlu »Ardelean, Pikler, Vázsonyi. George Ardelean, preotul gr-cat. din Negru, a fost osândit zilele acestea la temniță și pedeapsă în bani, pentru-că a zis în biserică credincioșilor, cari cântau ungu-rește: »Nu spurcați casa lui Dumnezeu cu cântările acele maghiare!« Sentință potrivită și dreaptă! Dar' atunci, ce merită Pikler, profesorul dela universitatea din Budapesta, care nu de mult, vorbind de filosofia dreptului, a rostit de pe catedră vorbele, că patria e numai un concept chimeric, — și ce sentință ar trebui să i-se pronunțe lui Vázsonyi, care a declarat istoria maghiară de apologia vătărilor de sânge, care crește numai fiere răpitoare setoase de sânge și bestii culturale?»

Să răspundă aceia, pe cari îi privește.

Dar' aceia vor tăcea!

Vázsonyi (Weiszfeld). Curentul creștinesc care a început a sufla și la noi, astăzi s'a făcut trup. Toată suflarea creștinească numai gratula poate deputatului Rakovszky, că pe democratul Vázsonyi (Weiszfeld) l'a învățat omenie, în parlament. A cugetat jidovuțul că și în parlament poți să faci larmă jidovească. — fără ca cineva să-ți replice.

Vázsonyi, conform naturii lui s'eu, a început a improșa la frase așa numite »loci communes« jidovești — și aștepta aplause. Când colo, Rakovszky, ca și cum ai arunca o schinteie, îi replică, că după-ce a înflăcărat plebea, văzând pericolul, de ce a fugit ca un laș. Rușine să-i fie. După mai multe replicări Rakovszky vorbind vre-o trei minute, nu făcea alta, decât cu degetul arătător, înfuriat arăta spre ușă, ca cum ar fi zis, afară cu jidanul acesta. Parlamentul nu e pentru el. Tabloul acesta foile jidovești nu l'au descris — că sunt foc pe Rakovszky pentru cutezanța asta. Un deputat mi-a spus, că se temeau foarte, că Rakovszky sau Fay

atletul parlamentului, și-l prind de guler și simplaminte îl svirl afară. Președintele văzând pericolul, a închis ședința.

ECONOMIE.

Banca austro-ungară. Adunarea generală a băncii austro-ungare s'a ținut în 3 Februarie la Viena. Deodată cu convocarea adunării generale s'a făcut și publicarea bilanțului acestui mare institut de bani, pe anul de gestiune 1901.

Din acest bilanț, întregit cu diferite rapoarte, extragem următoarele date:

În decursul anului trecut banca a pre-făcut 6 agenturi în filiale, și anume, 3 în Austria, 3 în Ungaria (Murș-Oșorhei, Nitra și Panciova). În afară de cele două institute centrale din Viena și Budapesta, — banca a funcționat în anul trecut prin 44 filiale și 56 agenturi în Austria, apoi prin 32 filiale și 70 agenturi în Ungaria. Peste tot banca a avut la finea anului 206 exposituri.

Operațiunile financiare ale băncii în decursul anului trecut dau suma de 6,542.411.000 de coroane, va să zică o sumă cu 449 milioane mai mari decât cea din anul premergător. La toate casele băncii, s'a primit în decursul anului trecut suma de 31,417.585.382 coroane, și s'a plătit suma de 31,823.337.063 coroane. Prin urmare, reverimentul cassei face 63,240.922.445 coroane; adică față de anul premergător e de 8.817 milioane de coroane mai mare.

Banca posedă în aur, depusă în casele centrale, suma de 1,448.070,188 coroane.

Dividendele pentru anul trecut sunt proiectate în 68 coroane 60 bani de acție.

Funcționari a avut banca austro-ungară la finea anului 888, — inclusive asperanții, — dintre cari 423 sunt aplicați la centrala din Viena, 89 la centrala din Budapesta, ear' 376 la filiale. Banca are peste tot 356 servitori, 371 lucrători și 149 lucrătoare.

Consiliul gen. al B. A. U. în ședința din 4 a. c. a redus scontul, cu majoritate covârșitoare, la 3¹/₂ procente. Etalonul s'a redus la un nivel, cum nu s'a mai pomenit nici odată în cursul celor 85 ani de existență și prin această ieftinire a creditului am ajuns deodată pe un nivel egal cu celelalte țări din Europa-de-vest bogate în capitalul.

Oare băncile noastre provinciale — cu deosebire cari au promis de alătea-ori — reducere-vor interesele cele exorbitante? Vom vedea!

Soiuri noue de fasole. America-centrală, unde se face foarte mult pentru îmbunătățirea tuturor produselor agronomice, ne-a oferit deja foarte multe ameliorări, cari s'au introdus și pe continent. Cea mai recentă novațiune este ameliorarea fasolei prin așa zisele »boabe de Lima și de unt.« Soiul acesta se deosebește în multe privințe de fasolea noastră europeană. Fasolea Lima nu se uscă în păstăi, ci numai boabele se culeg vara proaspete (pe jumătate coapte) și se pun la uscare, ear' iarna se consumă uscate, pregătite în multe feluri delicioase. Boabele aceste sunt cu mult mai nutritive, mai gustoase și recolta e cu mult mai bogată decât la fasolea noastră, așa încât e foarte recomandabil — autoritățile încă recomandă — să se cultive și la noi aceste soiuri superioare de fasole.

Pentru Casa Națională.

Mult Onorată Redacțiune!

În scopul rescumpărării felicitărilor de Anul-Nou au mai contribuit ulterior pentru Casa Națională:

Exelența Sa dl Dr. Victor Mihályi de Apsa, Metropolit, Blaj, 5 cor.; și dl George Truța, paroch (Cosna) (Bucovina) 4 cor. În total 959 coroane 44 fileri.

POSTA REDACȚII.

Abonentul Nr. 132 A. I. Hondol. Cererea să incuviințeze întocmai.

Abon. Nr. 508 T. P. Borosbocsárd. Noi am expedat regulat foaia, ne mirăm că nu o primești. Posta nu poate fi vina, fără manipularea postei la organele comunale sau cercuale este slabă. Caută acolo și ne scrie, ca să facem pașii de lipsă.

6045—1901. végrh. szám.

Árverési hirdményi kivonat.

A m.-radnai kir. jbiróság mint telek-könyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a »Lipovana« tak. és hitelintézet végrehajtatónak Herbey Jozsef és társai végrehajtás szenvedő elleni 300 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. jbiróság területén levő a halalasi 28 sz. tjkvben A I. 1—7 rsz. 32, 110, 199, 211, 219, 283, 385 hrzi. sz. alatt felvett házra és külsőségre 724 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi márczius hó 22-ik napján d. e. 10 órakor. Halalis község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól és eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 72 kor. 40 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8%-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

M.-Radna, 1901. deczember hó 30 án.

A m.-radnai kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Polgár,
kir. albiró.



„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5¹/₂%.

b) depuneri mui însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie zászváros

Opuri ———

Bilete de log. ———

Broșuri ———

Circulare ———

Bil. de vizită ———

Invitări ———

Bilanțuri ———

Acții ———

Cap. de epist. ———

Placate ———

Ord. de dans ———

Adrese ———

Compturi ———

Note ———

Preț Curent. ———

Anunțuri ———

Registre ———

Imprimare ———

Couverte ———

Bilete de cun. ———

Etc. etc. etc. ———

Există deja de 13 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nii celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acuratețea cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca unica tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.